

26.1.2021

לכבוד,

ד"ר אורנה שמחון

גב' שלומית אלעד

מנהלת מחוז צפון במשרד החינוך

מנהלת מחלקת חינוך – מועצה אזורית מטה אשר

באימייל: ornasi@education.gov.il

באימייל: shlomite@matteasher.org.il

שלום רב,

הנדון: רישום לגן בקיבוץ אדמית

בשם מרשיי, [REDACTED], מהכפר ערב אלעראמשה, הרינו לפנות אליכם בדרישה לאשר מיידית את רישומה של [REDACTED] מהכפר ערב אלעראמשה לגן "גדי" בקיבוץ אדמית, וזאת כדלקמן:

1. מרשיי הינם הוריה של [REDACTED], ילידת 22.12.2017. ביום 10.8.2020, פנו מרשיי, למנהלת מחלקת חינוך במועצה אזורית מטה אשר, לאישור רישום בתם לגן "גדי" בקיבוץ אדמית לשנת הלימודים 2020-2021. בפנייה ציינו ההורים כי שני אחיה של הילדה למדו באותו גן ילדים, וכי הם ממשיכים ללמוד במסגרות חינוך עבריים ולא ערביים, ועמדו על כך שהם מעוניינים להמשיך לחנך את ילדתם השלישית באותן מסגרות חינוכיים עבריים. בקשת הרישום נענתה בשלילה, ללא הסבר מפורט וללא התייחסות לגופו של עניין.

== מצ"ב פניית מרשיי למנהלת מחלקת חינוך מיום 10.8.2020 ומסומן כנספח א'.

== מצ"ב תגובת מנהלת מחלקת חינוך מיום 23.8.2020 ומסומן כנספח ב'.

2. זאת ועוד, מרשיי ציינו כי הם בחרו כי בתם תלמד בגן "גדי" בקיבוץ אדמית כבר עתה, על מנת שתמשיך את לימודיה העתידיים בבתי ספר עבריים במהלך לימודיה בבתי הספר היסודיים, חטיבת הביניים והתיכון, ולימודיה אלו כרגע הינם חיוניים עבור חווית ההתנסות שלה במסגרת חינוך עברית.

3. בנוסף לכך, הגן בקיבוץ אדמית הינו גן קרוב למקום מגוריהם של מרשיי, וממוקם במרחק של 1 ק"מ מביתם, נסיעה של 2 דקות בלבד. לשם השוואה, הגן בכפר עראמשה נמצא בקצהו השני של הכפר, במרחק דומה של 1 ק"מ מבית משפחת מרשיי.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

4. ביום 6.9.2020, כמה ימים לאחר שכבר החלה שנת הלימודים 2020-2021, פנו מרשיי שוב למנהלת מחלקת חינוך במועצה על מנת שתאשר את רישומה של ■■■ לגן בקיבוץ אדמית. בפנייה צוין בשנית כי שני ההורים נחוישים שבתם תתחנך במסגרת חינוך עברית, בדומה לאחיה ולאחותה, וכי אין בידם להבדיל בין ילדיהם בעניין זה.

== מצ"ב פניית מרשיי למנהלת מחלקת חינוך מיום 6.9.2020 ומסומן כנספח ג'.

5. עוד באותו יום, נענתה הבקשה בסירוב. בתשובה מטעם מנהלת מחלקת חינוך במועצה צוין כי- "מכיוון שאתם גרים בעראמשה – ילדתכם רשומה בגן ג'ומנה בעראמשה". עוד צוין כי "בשנים האחרונות גם הישוב אדמית אינו קולט ילדי חוץ לגן". בתגובה לתשובה זו, ציינו מרשיי, בפעם השלישית, כי הם נחוישים שבתם תלמד באותה מסגרת חינוכית בה למדו אחיה ואחותה. עוד דרשו ממנהלת מחלקת חינוך לשקול את החלטתה מחדש.

== מצ"ב תגובת מנהלת מחלקת חינוך מיום 6.9.2020 ומסומן כנספח ד'.

== מצ"ב פניית מרשיי השנייה למנהלת מחלקת חינוך מיום 6.9.2020 ומסומן כנספח ה'.

6. בתגובתה של מנהלת מחלקת חינוך מיום 7.9.2020 דרישה חוזרת זו נענתה בשלילה גם היא. בתגובה זו צוין כי "החוק והנחיות חוזר מנכל מחייבים אתכם לשלוח את בתכם לגן. במדינה יש אזורי רישום לכם, למשפחות אחרות בעראמשה ולכל תושבי המדינה. אתם גרים בעראמשה, יש לכם משפחה שם. אנו נוכל לסייע לכם בהתאקלמות ■■■ בגן (למרות שלילדה כנראה לא תהיה כל בעיה לעשות זאת)".

== מצ"ב מענה מנהלת מחלקת חינוך מיום 7.9.2020 ומסומן כנספח ו'.

7. ביום 11.10.2020, פנו מרשיי, בפעם הרביעית, באותה דרישה למנהלת מחלקת חינוך במועצה ולראש המועצה האזורית מטה אשר, בבקשה לאישור רישום בתם ■■■ לגן בקיבוץ אדמית. בתשובה מטעם מנהלת מחלקת חינוך מיום 21.10.2020 צוין כי היא דבקה בעמדתה ומוסיפה ש-"הבקשות ללמוד בבתי"ס מחוץ לאזור הרישום (ובקשתך אינה היחידה) פוגעת בחינוך הערמשה וגם אח"כ בביס השלום, ואנו לא יכולים לתת את ידינו לכך ולפגיעה בילדי ערמשה, דנון, וגם מזרעה".

== מצ"ב פניית מרשיי למנהלת מחלקת חינוך מיום 11.10.2020 ומסומן כנספח ז'.

== מצ"ב תגובת מנהלת מחלקת חינוך מיום 21.10.2020 ומסומן כנספח ח'.

8. זאת ועוד, מרשיי פנו ביום 15.10.2020 למנכ"ל המועצה האזורית מטה אשר, מר דן תנחומא, בעניין שבנדון. בתשובת מנכ"ל המועצה מיום 26.11.2020, צוין כי הסיבה לסירוב לרישום בגן אדמית היא כי הילדה איננה שייכת לאזור רישום זה. מנכ"ל המועצה ציין כי "היות ומצבת התלמידים הרשומים למוסדות החינוך אליהם משויכים ילדי עראמשה גבולית, לא ניתן לאשר העברת תלמידים ממוסדות חינוך אלה למוסדות חינוך שמחוץ

לאזורי הרישום, שכן הדבר עלול לפגוע בתקנים, במערכת החינוך ובתלמידים הלומדים במוסדות אלה, על כל המשמעויות הנובעות מכך".

== מצ"ב פניית מרשיי למנכ"ל המועצה מיום 15.10.2020 ומסומן כנספח ט'.

== מצ"ב תגובת מנכ"ל המועצה מיום 26.11.2020 ומסומן כנספח י'.

9. במסגרת ההתכתבות בעניין שבנדון, ציינו מרשיי בפנייה למנהלת מחלקת חינוך מיום 7.12.2020, כי העמידו לעיניה רשימה של משפחות מהכפר ערב אל-עראמשה, שלילדיהם אושר ללמוד מחוץ לאזורי הרישום מאת מחלקת החינוך במועצה. תשובת מנהלת מחלקת חינוך מיום 13.12.2020 מאשרת שניתנו אישורים כאלו (זאת, לאחר שהכחישה שניתנו כאלו אישורים במסגרת פנייה קודמת) ואף צוין בתשובה זו כי "בקשות ההעברה של התושבים שציינת התקבלו לאור נסיבות שונות לחלוטין מנסיבות המקרה של בתך".

== מצ"ב פניית מרשיי למנהלת מחלקת חינוך מיום 7.12.2020 ומסומן כנספח י"א.

== מצ"ב תשובת מנהלת מחלקת חינוך מיום 13.12.2020 ומסומן כנספח י"ב.

10. מרשיי פנו ביום 14.12.2020 בעניין שבנדון למנהלת מחוז צפון במשרד החינוך, ד"ר אורנה שמחון. בתשובתה מיום 6.1.2021, חזרה ד"ר שמחון על טענות מנהלת מחלקת חינוך ומנכ"ל המועצה ביחס לכך שההעברה תפגע בתקנים בכפר עראמשה, שהגן בקיבוץ אדמית עמוס, ושאזור הרישום של הילדה הוא עראמשה.

== מצ"ב פניית ההורים למנהלת משרד חינוך מחוז צפון מיום 14.12.2020 ומסומן כנספח י"ג.

== מצ"ב תשובת מנהלת משרד חינוך מחוז צפון מיום 6.1.2021 ומסומן כנספח י"ד.

11. בתשובת מנהלת מחוז צפון במשרד חינוך, לא הייתה כל התייחסות לעובדה כי לתלמידים אחרים, אשר ביקשו לעבור למסגרות חינוך ערביות מחוץ לאזור הרישום, אושרה ההעברה, ואילו במקרה דנן, בו מבוקשת העברה למסגרת חינוך עברית, ההעברה נדחתה; לא ניתן משקל לעובדה כי אחיה ואחותה של ■■■ לומדים במסגרות חינוך עבריות; ולא הייתה כל התייחסות לזכותם של מרשיי לבחור את המסגרת החינוכית שהם חפצים בה לבתם.

12. השתלשלות העניינים מעלה חשש כבד להפליה בקבלת ההחלטה, שהחלטה התקבלה באופן שרירותי ולא מידתי, ושהמועצה מסרבת, באופן שיטתי וגורף, למעברם של ילדים ערבים למסגרות חינוך עבריות.

13. תשובתה של מנהלת החינוך מיום 7.9.2020 אין לה כל שחר עובדתי או משפטי. מבחינה עובדתית, המועצה היא זו המסרבת לבקשת ההורים. ומבחינה משפטית, החלוקה לפי אזורי רישום בהתאם לתקנה 7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט – 1953, אשר מסדירה את החלוקה לאזורי רישום לא חלה על הרישום לגנים.

14. לפי תקנה 7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט – 1959, החלוקה לאזורי רישום תקפה היא לגבי הרישום לבתי ספר יסודיים ממלכתיים או ממלכתיים דתיים, ואין לה נפקות לגבי הרישום לגני הילדים. על אף היעדר תחולתם של אזורי רישום לגבי גני ילדים, מנהלת החינוך במועצה אישרה העברה של תלמידים בבתי ספר יסודיים מחוץ לאזורי הרישום של המועצה, ודגלה בטענה זו, שאין לה בסיס משפטי, כנגד רישומה של ■■■ בגן בקיבוץ אדמית.

15. זאת ועוד, טענת מנהלת מחלקת חינוך מיום 7.9.2020 בדבר הסיוע להתאקלמות ■■■, והעמידה על כך שהיא סבורה שלא תהיה לאיה כל בעיה להתאקלם בגן בעראמשה, מהווה אינדיקציה מובהקת לשיקולים שרירותיים ולא ענייניים העלולה להגיע לכדי הפליה על רקע לאום בקבלת ההחלטה. מנהלת מחלקת חינוך סבורה היא שהילדה, בת 3 שנים, אשר גדלה לצד אח ואחות אשר לומדים במסגרות חינוך עבריים, תשתלב נאות בגן בעראמשה מהווה השערה שרירותית בלבד, המבוססת על רקע השתייכות הילדה הלאומית, ואיננה שוקלת את המקרה הפרטני שלפניה בהתאם לנסיבותיו.

16. על כן, מדבריה של מנהלת מחלקת חינוך מיום 7.9.2020 עולה כי מן הכלל נשמע הלאו; אותה השערה שרירותית של מנהלת מחלקת חינוך מצביעה על כך שלטעמה הילדה לא תתאקלם טוב בחינוך בגן אדמית בהיותו גן עברי.

17. יפים הם דברי כבוד השופטת א' פרוקצ'יה בבג"ץ 7426/08 **טבקה משפט וצדק לעולי אתיופיה נ' שרת החינוך פרופ' יולי תמיר**, פ"ד סד(1) 820, בעניין סירוב קבלת תלמיד על רקע מוצאו:

"סירובם של מוסדות חינוך באשר הם – בלי שים לב למעמדם במערכת החינוך – לקבל למסגרותיהם תלמידים בשל שיקולים של מוצא או השתייכות עדתית-קבוצתית עומד בניגוד חזיתי לעקרונות ולערכי היסוד של השיטה החוקתית-דמוקרטית בישראל, המחייבים בלא אבחנה את כל תושביה. תופעות אי-שוויון והפליה בחינוך הן פסולות מן היסוד, ומחייבות את הרשויות המוסמכות לפעול בנחישות כדי לבערן, ולמצות לצורך כך את מלוא הסמכויות שהחוק היקנה בידיהן. נראה, כי כבר כיום יש בידי הרשויות כוחות מספיקים על מנת להילחם בתופעת ההפליה בחינוך, וככל שיימצא בעתיד כי יש להרחיב סמכויות אלה, ניתן וצריך יהיה להוסיף עליהן בחקיקה."

18. החלטה שרירותית זו של מנהלת מחלקת החינוך במועצה מהווה פגיעה בזכותה של ■■■ לחינוך. אין צורך להכביר במלים על מעמדה החוקתי של הזכות לחינוך. ראו בהקשר זה בבג"ץ 7426/08 **טבקה משפט וצדק לעולי אתיופיה נ' שרת החינוך**, פ"ד סד(1) 820 (2010); בבג"ץ 5373/08 **אבו לבדה נ' שרת החינוך** (פורסם במאגרים, 06.02.2011) (להלן: "**עניין אבו לבדה**").

19. בהקשר לפגיעה בזכות לחינוך הכרוכה בפגיעה בשוויון או בהפליה על רקע לאום נקבע כבר בפסיקה כי הפגיעה בשוויון הינה יותר קשה ככל שהפגיעה כרוכה בפגיעה בזכות לחינוך. בבג"ץ 11163/03 ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, סא(1) 1 (2006), שם נקבע:

"הפגיעה בשוויון קשה שבעתיים שעה שהיא פוגעת בזכות לחינוך, שהיא זכות יסוד שאינה מצטמצמת לזכותו של הפרט לבחור בחינוך אשר יבקש, אלא כוללת לעתים גם את חובתה של המדינה לאפשר לכל פרט לקבל חינוך בסיסי באופן שוויוני." (עמ' 17)

20. כאמור לעיל, השתלשלות העניינים מעלה חשד ממשי כי הסירוב לרשום את ■■■ נגוע בהפליה פסולה על רקע לאום הגורמת לפגיעה בזכותה של ■■■ לקבל חינוך ראוי ואיכותי בהתאם לבחירת הוריה. בהקשר זה אוסר חוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000 בסעיף 5(א)1 על הפליית תלמידים ברישום או בקבלה למוסד חינוכי. בהמשך, נקבע בסעיף 5(ב) כי הפרת סעיף 5 לחוק זכויות התלמיד מהווה עבירה פלילית שדינה קנס או מאסר.

21. יתר על כן מרשיי הבהירו פעמים רבות בפני מנהלת מחלקת חינוך של המועצה כי ברצונם לרשום את בתם ■■■ לגן העברי בקיבוץ אדמית, וזאת הן בשל רצונם ש ■■■ תמשיך ללמוד בבתי ספר עבריים, והן בשל העובדה כי אחיה ואחותה של ■■■ לומדים במסגרות עבריים. החלטת הסירוב מהווה פגיעה בזכותם החוקתית לבחור לבתם את החינוך ההולם ביותר עבורה ובהתאם להשקפת עולמם.

22. סעיף 20 לחוק חינוך ממלכתי התשי"ג – 1953, קובע את זכותם של ההורים לרשום את ילדיהם לבתי ספר לפי בחירתם; בתי ספר ממלכתיים או לבתי ספר ממלכתיים דתיים, הקרובים למקום המגורים. זאת ועוד, הרישום לגנים נעשה בהתאם לתקנה 19(א) לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט – 1953, אשר קובעת כי "גן הילדים אליו יתקבל ילד ייקבע על ידי רשות חינוך מקומית בהתאם למשאלת הוריו בדבר גן הילדים הרצוי להם, כאמור בתקנה 15". תקנה 15 מעניקה להורים את הזכות לבחור בין חינוך ממלכתי לבין חינוך ממלכתי דתי.

23. הזכות של ההורים לבחור לילדיהם את המסגרת החינוכית בה ילמדו מהווה חלק מהאפוטרופוסות הטבעית של ההורים על ילדיהם. זכותם של ההורים לבחור בין שילוב ילדיהם בחינוך ממלכתי או חינוך ממלכתי דתי, שוות ערך לזכותם לבחור לשלב ילדיהם במסגרת בתי ספר עבריים או בתי ספר עבריים. לכן, יש לכבד ולקיים אחר בקשת ההורים והחלטתם לרשום את בתם ■■■ בחינוך העברי שכן בהיותם הוריה, הם אלו הרשאים להחליט בדבר טובתה, והם, יותר מכל גורם אחר במחלקת החינוך במועצה, מודעים לאינטרסים שלה. לכן על מנהלת החינוך במעוצה להבטיח מימוש זכות בחירה זו.

24. בהקשר לזכות ההורים לבחור את חינוך ילדיהם, ראו גם דברי כבוד השופטת א' פרוקצ'יה בעניין **טבקה**: "הזכות לחינוך מנקודת ראותו של הפרט, משתלבת בזכותם של ההורים לגדל ולחנך את ילדיהם בהתאם להשקפת עולמם ואמונתם. זכות זו

הוכרה כחלק מהזכות הטבעית העומדת לאדם מכוח קשר הטבע הקיים בינו לבין ילדו". (פסקה 22 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה)

25. בנוסף לכל האמור לעיל, הסירוב להעביר את [REDACTED] לגן בקיבוץ אדמית, פוגע בזכותה לכבוד. בעניין **טבקה** נקבע כי, "בלא מימוש מלא של הזכות לחינוך נפגע כבודו של אדם, ונפגע קיומו האנושי בכבוד." (פסקה 16 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה).

26. לאור האמור לעיל, נבקשכם לרשום את [REDACTED] לגן בקיבוץ אדמית בהקדם האפשרי לשנת הלימודים הנוכחית, או לחילופין, לשנת הלימודים הבאה.

בכבוד רב,

ויסאם שרף, עו"ד

- העתק: ראש המועצה האזורית מטה אשר, מר משה דוידוביץ, באימייל:

dmoshe@mta.org.il